

«Al cel de les Terres de l'Ebre hi va haver la primera guerra aèria moderna»

Entrevista

David Íñiguez és el comissari de les exposicions sobre l'aviació republicana durant la Guerra Civil, que s'inauguren avui al Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre (CEBE) a Gandesa

ANTON MONNER
GANDESA

L'Associació d'Aviadors de la República (ADAR), en col·laboració amb l'Ajuntament de Gandesa, inaugura avui al Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre (CEBE) dues noves sales sobre l'aviació de la Guerra Civil del 1936 al 1938 i especialment durant la batalla. El comissari ha estat David Íñiguez, amb l'assessorament de David Gesalí.

Senyor Íñiguez, quin lligam té amb l'ADAR?

Soc professor a la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona, i investigador de la guerra aèria i el seu patrimoni material. La meua tesi doctoral es va centrar en la guerra aèria, la museografia i la didàctica. Pertanyo al grup de recerca DidPatri de la Universitat de Barcelona, que m'ha permès fer l'exercici didàctic del paper cabdal de l'aviació durant la batalla de l'Ebre.

Com va nèixer la idea?

L'exposició va sorgir arran de les inquietuds i els interessos que sempre ha tingut l'Associació d'Aviadors de la República (ADAR). Calia deixar un llegat a la capital de la Terra Alta, gairebé mig segle després d'haver erigit el monument de la Pau i la Concòrdia a les víctimes de la guerra a Gan-

desa. És un pas que reforça els lligams entre l'entitat i el municipi i explica la transcendent actuació de l'aviació durant la guerra d'Espanya. Afegir també, que el promotor i instigador fou l'anterior president dels aviadors, l'Aquil·lí Mata, traspassat el març de l'any 2024.

Es parla de tota l'aviació o només de la republicana?

L'exposició consta de dues petites sales, la primera tracta de l'aviació republicana a la batalla de l'Ebre, per bé que no podem deixar de banda a qui es va enfrontar: una poderosa força aèria, l'aviació de Franco. La segona sala està dedicada a la importància que van tenir els mecànics de la Gloriosa, l'aviació de la República. Sense la seva professionalitat, els avions no s'enlairaven. En conclusió, la protagonista és l'aviació republicana com a jove arma que va ser, però sense oblidar a qui es va enfrontar. En els continguts comptem amb el testimoni i els relats d'aviadors d'un i de l'altre bàndol.

Quins temes s'exposen de l'aviació?

Entre altres qüestions, s'explica per què no hi era l'aviació republicana a l'inici de la batalla; el primer enfrontament pels mitjans de pas entre la defensa antiaèria republicana i els estols de bom-

El professor i investigador David Íñiguez. FOTO: CEDIDA

barders franquistes; els combats entre els avions de caça i les noves tàctiques que es van emprar; el poder aeri aclaparador de l'avia-

ció franquista fruit de la superioritat numèrica, però també tecnològica; els bombardejos contra la població civil, etc.

Quin pressupost ha tingut aquest projecte i com s'ha finançat?

Hem rebut subvencions de la Diputació de Tarragona, els Fons Nuclears i l'Ajuntament. Però, a més de la nostra feina, han col·laborat l'arquitecta Neus Vinyals, la dissenyadora Laia Domènec i l'empresa Experiment Gràfic. Sense la coordinació d'aquests professionals i del CEBE, l'exposició no hagués reeixit.

Què pot significar per a la memòria històrica?

És una aportació més a la memòria dels que van patir la guerra i especialment als combatents que hi van perdre la vida o que en van pagar les conseqüències. D'aviadors republicans en van morir molts menys que de soldats, però també cal tenir present que com aquests darrers, s'envolaven al front sabent que es trobarien amb una aviació enemiga més nombrosa i amb una atterridora defensa antiaèria. Malauradament, no coneixem què va passar amb la majoria dels aviadors caiguts al front de l'Ebre, com amb les desenes de milers de soldats de terra que també hi van morir. Volem que quedi constància que al cel de l'Ebre hi va haver una guerra aèria moderna, que va ser la primera i que es va cobrar un preu de vides esgarriades.